

Czym jest kapitał i skąd go zdobyć?

SCENARIUSZ LEKCJI

Scenariusz opracowany w ramach projektu „Przygody Przedsiębiorczego Dżeka” na podstawie książki **„Bankructwo małego Dżeka” Janusza Korczaka**, która w Roku Edukacji Ekonomicznej 2024, ustanowionym przez Senat RP, została wpisana na listę lektur w klasach 4-8 szkoły podstawowej.

LEKCJA PRZEZNACZONA DLA: uczniów/uczennic starszych klas szkoły podstawowej

CZAS TRWANIA: 45 minut.

CELE KSZTAŁCENIA: Uczeń:

- rozumie sens pytań zawierających podstawowe terminy opisujące cechy osób o postawie przedsiębiorczej,
- nabywa umiejętności związane z postawami przedsiębiorczymi, umiejętność samodzielnego definiowania prostych pojęć ekonomicznych oraz umiejętność współpracy w grupie,
- rozwiązuje proste sytuacje problemowe podczas pracy w grupie,
- rozróżnia pojęcia pieniądź i płacidło oraz wie, skąd biorą się pieniądze i jakie pieniądze pełni funkcje,
- rozumie pojęcie kapitału i wie na czym polega inwestowanie,

- rozumie podstawowe różnice między zadaniami banku centralnego (NBP) i zadaniami banków komercyjnych i spółdzielczych,
- przedstawia podstawowe formy płatności,
- rozumie, że pieniądź jest dobrem materialnym, które wymaga rozwagi i szacunku, ale nie może dominować nad innymi dobrami ludzkimi.

METODY KSZTAŁCENIA: pogadanka, dyskusja (z zapisem jej wyników w karcie pracy), praca z tekstem

FORMY PRACY: indywidualna, grupowa, zbiorowa.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: fragmenty rozdziałów II i III „Bankructwo małego Dżeka”, karta pracy – tabela do zapisywania wad i zalet źródeł pozyskania kapitału (załącznik nr 2), prezentacja.

WYPOSAŻENIE TECHNICZNE: komputer z dostępem do internetu, rzutnik, flipchart/tablica do wygodnego pisania

- ETAPY LEKCJI:
1. Przygotowanie przed lekcyjne (30 min.)
 2. Czynności organizacyjne i nawiązanie (5 min.)
 3. Kapitał – czym jest, skąd go pozyskał Dżek i na co przeznaczył? (10 min.)
 4. Źródła pozyskania kapitału (25 min.)
 5. Podsumowanie (5 min.)

SZCZEGÓŁOWY OPIS PRZEBIEGU LEKCJI

1. Przygotowanie przed lekcyjne (30 min.)

- a) Przed lekcją należy polecić uczniom przeczytanie rozdziałów II i III „Bankructwo małego Dżeka”, jeśli nie ma pewności, że uczniowie przeczytali książkę (realizacja lekcji bez tego etapu będzie znacznie utrudniona).

2. Nawiązanie (5min.)

- a) Rozpocznij lekcję od pytania: „Czy pieniądze są potrzebne do rozpoczęcia biznesu, a może można zrobić biznes bez pieniędzy?” wyświetlając zdjęcia różnych, co najmniej dwóch biznesów – wymagającego dużych nakładów hotelu i dużo mniejszych nakładów - usług fotografii lub projektowania komputerowego.
- b) Uczniowie powinni dojść do wniosku, że jakieś pieniądze na start w biznesie są potrzebne, gdyby podawali przykłady biznesów nie wymagających nakładów, zwróć uwagę na inne koszty, np. rejestracyjne (jeśli występują), opłacenie księgowego itp. zanim uczeń zacznie osiągać przychody pozwalające pokryć te koszty.

3. Kapitał – czym jest, skąd go pozyskał Dżek i na co przeznaczył? (15 min.)

- a) Skoro pieniądze na start w biznesie są potrzebne, to przypomnij z powieści lub wprowadzać pojęcie kapitału (z użyciem prezentacji, wg definicji w książce „Przygody przedsiębiorczego Dżeka”), nawiązując pytaniem do tego skąd Dżek wziął kapitał na swoją działalność:

KAPITAŁ - środki jakie właściciele firmy włożyli w jej założenie i rozwój. Kapitałem mogą być pieniądze, rzeczy (np. maszyny, budynki) lub wiedza (np. pomysł na nowy produkt lub usługę, umiejętności zarządzania firmą). W trakcie funkcjonowania firma może również przeznaczać część zysków na zwiększenie swojego kapitału.

- b) Spytaj uczniów skąd Dżek wziął pieniądze i ile wynosił początkowy kapitał jego przedsięwzięcia? Bez trudu uczniowie powinni odpowiedzieć, że był to jeden dolar czyli 100 centów od dziadka, ale w praktyce na przedsięwzięcie miał 96 centów, bo 4 przeznaczył dla siostry - Mary. Możesz tu wyświetlić fragment powieści:

„Chłopiec miał kapitał zakładowy: dziewięćdziesiąt sześć centów, bo cztery centy przeznaczył od razu dla Mary i tego nie cofnął. Bardzo chciał kupić tacie szczeniaka, a mamie jakąś figurkę na komodę. Nie zrzekł się projektu, ale uznał, że to kupi później, bo czuje, że rodzice nie chcieliby mieć nic z tego dolara.”

- c) Następnie wspólnie z uczniami (w ramach pracy zbiorowej) wypisz na tablicy wszystkie wydatki Dżeka na rozpoczęcie działalności (wzór zapisów na tablicy – załącznik 1). Gdyby uczniowie nie pamiętali na co zostały wydany kapitał początkowy lub nie mieli powieści, aby odszukać stosowny fragment, to możesz go wyświetlić (slajd 7):

„Dżek kupił książki do biblioteczki, m.in.: „Bosko czarnoksiężnik, czyli tajemnice czarnej i białej magii, wraz z kalendarzem astrologów i jogów indyjskich”, „Mistrz piłki nożnej”, „Zbiór powinszowań wierszowanych na dzień imienin, Nowy Rok i inne święta rodzinne”, „Sto tysięcy zagadek, żartów, śmiesznych opowiadań, arytmogryfów, szarad i rebusów”, „Jak zbudować latawiec, balon i aeroplan”. Oprócz tego zakupił dwanaście drewnianych bąków. Postanowił oddać książki do oprawy introligatorowi. Oprawa kosztowała więcej niż przypuszczał, dlatego nabył tylko dwa pióra, jedną gumę i pięć stalówek. Zostało mu trzynaście centów. Dżek wydał osiemdziesiąt siedem centów, zajęło mu to cały tydzień, akurat od środy do środy.”

- d) Przeprowadź z uczniami krótką pogadankę czy słusznie i z jakich powodów Dżek nie wydał wszystkich pieniędzy, ale zostawił sobie 13 centów (w praktyce 9 centów, bo 4 są dla Mary). Pogadankę należy tak przeprowadzić, aby uczniowie byli przekonani, że nie można wydawać wszystkich środków do zera, bo mogą się pojawić niespodziewane konieczne wydatki.

4. Źródła pozyskania kapitału (20 min.)

- a) Poproś uczniów o zgłaszanie propozycji skąd wziąć pieniądze? Uczniowie powinni zgłaszać różne pomysły, które należy zapisać na tablicy, np. rodzina – darowizna lub pożyczka, uzbierane przez lata kieszonkowe, pożyczka z banku, zaproszenie inwestora do współpracy. Dobrze by było, aby padły choć 3 różne opcje, w tym pożyczka/kredyt z banku (uwaga: na tym etapie kształcenia nie ma sensu rozróżnianie pojęcia kredytu i pożyczki, bo może to być zbyt trudne). W razie potrzeby należy je dopowiedzieć – możesz tu wykorzystać slajd 8 prezentacji.
- b) Podziel uczniów na grupy (liczba grup powinna odpowiadać liczbie pomysłów na źródła kapitału) i poleć, aby każda z nich opracowała zalety i wady każdej z form pozyskania kapitału. Zwróć uwagę, aby to było po kilka wad i zalet (nie więcej niż 6, ale nie mniej niż 2). Odpowiedzi z każdej z grup należy przenieść do specjalnej roboczej tabeli – należy ją uczniom wydrukować (załącznik 2). Na pracę w grupach przeznacz maksymalnie 10 minut (pozostałe 10 minut jest konieczne na prezentację wyników na forum klasy). W razie potrzeby pomagaj uczniom w dyskusji w grupach nad poszczególnymi wadami i zaletami.

- c) Poproś reprezentantów grup o przedstawienie na forum klasy wad i zalet danej formy. Zachęć pozostałych uczniów do krótkiej dyskusji czy w ich opinii zalety przewyższają wady czy odwrotnie, tj. czy warto zainteresować się tą formą pozyskania kapitału? Zwróć uwagę, że współcześnie najbardziej popularnym źródłem kapitału na start są banki, udzielające pożyczek lub kredytów na działalność gospodarczą. Na tę część przeznacz maksymalnie 10 minut, po 2-3 minuty dla każdej z grup.

5. Podsumowanie (5min.)

W ramach podsumowania (z użycie slajdu prezentacji) podkreśl, że:

- Kapitał jest niezbędny do uruchomienia i funkcjonowania każdej firmy czy innego przedsięwzięcia społeczno-gospodarczego.
- W zależności od rodzaju prowadzonej działalności nie zawsze musi on być duży – czasem wystarczą niewielkie środki „na start”.
- Podmiotami wyspecjalizowanymi w pożyczaniu kapitału na funkcjonowanie biznesu są banki.
- Każde źródło pozyskania kapitału ma swoje wady i zalety – w większości wypadków, jeśli jest to pożyczony kapitał, należy go zwrócić – czyli spłacić z zysków przedsiębiorstwa.. Dlatego tak ważne jest dobre planowanie biznesu!

Zadanie domowe:

Wybierz interesującą cię działalność gospodarczą, najlepiej taką, którą w przyszłości chciałbyś prowadzić i wypisz na jakie podstawowe wydatki związane z uruchomieniem tego biznesu musisz pozyskać kapitał. W ramach zadania wystarczy wymienić te różne kategorie wydatków (np. zakup profesjonalnego komputera z dobrym monitorem w przypadku uruchamiania firmy świadczącej usługi prowadzenia kampanii reklamowych w internecie), ale jeśli chcesz to nadobowiązkowo możesz też sprawdzić ich wartość (koszt zakupu).

Załącznik1 - Wzór zapisu wydatków Dżeka (na tablicy)

Początkowy kapitał do dyspozycji:	100 centów (w tym 4 centy dla Mary)
Wydatki (zakupy początkowe)	Książki , między innymi: „ <i>Bosko czarnoksiężnik, czyli tajemnice czarnej i białej magii, wraz z kalendarzem astrologów i jogów indyjskich</i> ”, „ <i>Mistrz piłki nożnej</i> ”, „ <i>Zbiór powinszowań wierszowanych na dzień imienin, Nowy Rok i inne święta rodzinne</i> ”, „ <i>Sto tysięcy zagadek, żartów, śmiesznych opowiadań, arytmogryfów, szarad i rebusów</i> ”, „ <i>Jak zbudować latawiec, balon i aeroplan</i> ”.
	Oprawa książek u introligatora
	12 drewnianych bąków
	2 pióra
	1 guma
	5 stalówek
Ogółem wartość zakupów	87 centów
Pozostało	13 centów (w tym 4 centy dla Mary, zatem do dyspozycji 9 centów)

Załącznik 2 - Wady i zalety źródeł kapitału

Opracuj w grupie zalety i wady wybranej formy pozyskania kapitału.

Zapisz je w tabeli poniżej.

Źródło kapitału: _____	
Wady	Zalety

